І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 69. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 12-го КВІТНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 12, 1962 No. 69. VOL. LXIX.

УЧИТЕЛІ ПУБЛІЧНИХ ШКІЛ В НЮ ЙОРКУ ПОЧАЛИ СТРАЙК

ПОНАД 5,000 УЧИТЕЛІВ ПІКЕТУЮТЬ ШКОЛИ; ШКІЛЬНА РАДА НАКАЗАЛА УЧНЯМ ПРИЙТИ НА НАВЧАННЯ

Ню Йорк. — 11-го квітня почався в Ню Йорку страйк учителів в публічних школах, якими керує Об'єднана Учительська Федерація, яка нараховує 15 000 членів, але провід цієї організації має повновласті переговорювати в справі платень для всіх учителів в публічних школах, яких є коло 40 000. Страйк вирішили на зборах учителів в залі св. Миколая більшістю 313 голосів. 2 544 учителі були за те, щоб страйкувати, 2 231 — проти. В публічних школах є коло одного мільйона учнів. Шкільна Рада наказала учням прийти до школи. Учительська Федерація сподівається, що навчання не зможе відбутися, бо вже вранці біля кожної школи стоятимуть пікети, і інші вчителі, які не є членами Федерації, не перейдуть лінії пікет. Сподіваються виставити від 5 000 до 10,000 пікетів, і не відомо, що зроблять шкільні діти, коли бачитимуть своїх учителів в ролі пікетувальників. Шкільна Рада звернулася до батьків з осторогою, щоб були в контакті зі школами, бо може зайти потреба вчасніше закінчити навчання. Страйк мав початися вже 10-го квітня, але його відкладено на один день, щоб члени Федерації могли зайняти становище в справі страйку. Один із батьків звернувся був до суду з просьбою, щоб заборонив страйк, але його адвокат відмовив його від вношення скарги, бо гадав, що не дійде до страйку. Шкільна Рада покищо не думає про те, щоб старатися про судову заборону страйку, який є першим страйком, що може довше потривати, бо страйк в 1960-му році тривав тільки один день — 7-го листопада. Стейтовий комісар освіти д-р Джеймс Е. Аллен остерігав учителів, щоб не починали страйку, бо тоді Шкільна Рада може скористати з закону Кондона - Ведліна, який забороняє страйкувати публічним працівникам. Представник учительської організації Чарлз Коген заявив, що не можна передбачити, як довго може тривати страйк, бо учителі рішені не працювати так довго, поки не дістануть збільшеної платні. Учителі домагаються збільшення платні. І так найнижча платня в першому році навчання становить $4 800, а Федерація домагається $5 400. В десятому році праці тепер платня виносить $7 250, а домагаються, щоб її збільшити до $8 100. Найвища платня тепер становить $9 450, а учителі пропонують збільшити її до $11 000. Учителі твердять, що вони є покривджені в порівнянні з іншими категоріями умових працівників, які мають академічну освіту. Стейтовий уряд заявив, що місто Ню Йорк може законно позичити грошей на те, щоб збільшити учителям платню. Посадник Ваґнер заявляв, що закон не дозволяє на це. Місто пропонувало збільшити платню учителям до суми $27 мільйонів, але учителі вимагають збільшення, що сягає до понад $50 мільйонів. Біля шкільних будинків збільшено поліційні стійки, щоб не допустити до незаконних виступів.

ВЧИТЕЛІ ВИХОДЯТЬ НА СТРАЙК

Зібрання нюйоркських вчителів, учасники якого домагалися негайного започаткування страйку. На одній із таблиць був напис: „Не хваліть нас, але підвищіть нас! Дайте 53 мільйони, а ні то буде страйк".

Рібікофф закликає допомагати старшим особам

Вашингтон. — Секретар здоров'я, виховання і добродійности Абрагам А. Рібікофф, відкриваючи 4-денну конференцію в справах старших осіб, заявив, що стейтові і федеральні аґенції повинні співпрацювати в тому напрямку, щоб змобілізувати всі таланти старших віком людей. Рібікофф заявив: „Ми зобов'язалися довше жити для всіх людей". І тому завданням американського уряду повинно бути створити такі умови життя, щоб те довше життя всіх було вартісним життям, і корисним для держави. Старші люди повинні мати нагоду служити своїй громаді, а не чекати на те, щоб „надійшла смерть". В цій конференції беруть участь представники всіх стейтів, крім Аляски і Арізони. Є і представники Порто Ріко і Дівичих островів.

Туристичний дефіцит ЗДА досягнув $1.1 більйона

Даллас, Тексас. — Секретар торгівлі Лютер Г. Годжес, промовляючи на туристичному семінарі, заявив, ро американські туристи в минулому році вивезли за кордон $2.2 більйона. До Европи їздило 1,600,000 туристів, а до Канади, Мехіко та інших латинських американських держав один мільйон. Закордонні туристи привезли до ЗДА $1.1 мільйона, і дефіцит в туристиці становить $1,100,000,000. Департамент торгівлі старається зменшити цей дефіцит тим способом, що плянує збільшити число туристів до ЗДА з закордонних країн. Але Годжес признав, що це не є легка справа, бо ЗДА мало видають на інформацію про себе, а крім того американці виїжджають за залізну заслону, з-за якої сюди майже ніхто не прибуває.

В АМЕРИЦІ

● **Крайове Географічне Т-во** відзначило першого американського астронавта, який облетів Землю, полковника Джана Г. Гленна Медалею Габбарда за те, що „він поширив знання про наш світ". Цю медалю передав Ґленнові віце - президент Джансон в Нешенел Гард Арморі у Вашинґтоні при 6,000 присутніх.

● **Конґресмен - республіканець,** 63-річний Волтер Г. Джадд із Міннесоти повідомив, що він не буде кандидувати цього року, закінчивши 11-ту каденцію в Конґресі. Конґресмен Джадд належить до найгостріших критиків урядової демократичної політики. Він сказав, що зможе в інших ділянках бути кориснішим, як в Конґресі, але не сказав, що він має на думці.

● **Головний лікар ЗДА** д-р Лютер Л. Террі опублікував рекомендацію населенню цієї країни, щоб воно щепилося проти полію. Щепитися можна за допомогою ін'єкції або можна заживати вакцину доусно. Щеплення має відбуватися в першу чергу в тих районах, яким загрожує епідемія полію; діти в першому році життя після закінчення 6-го тижня життя; діти в дошкільному віці та всі інші, що ще не щепилися.

● **Канадійський уряд** вніс законопроєкт про примусовий перехід на емеритуру сенаторів після закінченого 75-го року життя. Якщо той закон прийме Палата Громад і затвердить Сенат, то мусіли б залишити Сенат 30 сенаторів: 26 з опозиції і 4 з урядової партії. Цей закон почав би діяти аж тоді, коли б уконституювався новий парлямент після найближчих виборів.

● **Бюджет міста Ню Йорку** виносить дол. 2,771,200,000 і складається з таких прибутків: 41 відс. з податків від реальностей; 31.8 відс. з загального фонду; 19.3 відс. з допомоги від стейту; 5.5 відс. — допомога від федерального уряду; 2.4 відс. з інших джерел. Найбільші видатки: 21.4 відс. на школи; 14.4 відс. — на відсотки від боргів; 10.5 відс. — добродійні цілі.

Аеронавтична Адміністрація обмірковує новий плян експедиції на Місяць

Ню Йорк. — Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація обмірковує вже третій плян людської експедиції на Місяць. Згідно з цим пляном мали б випустити з Землі велику ракету, яка кружляла б довкола Місяця. З неї мала б відорватися мала ракета, можливо тільки з двома пілотами, і осісти на Місяці, де мали б перевести досліди на поверхні Місяця, а пізніше дістатися до кружляння навкола Місяця та до стрічі з „матірньою" ракетою, на яку вони мали б пересісти, щоб приземлитися на Землі. Попередні пляни експедиції на Місяць були такі: 1. Зустріч двох ракет під час кружляння довкола Землі, а після того лет до Місяця. 2. Безпосередній лет до Місяця з Землі. Лет до Місяця повинен відбутися десь коло 1968-им роком. Цей проєкт називається „Аполлон".

Летунство випустило вже п'ятий секретний сателіт

Пойнт Арґелло, Каліф. — 9-го квітня летунство випустило за допомогою комбінованої ракети Еджіни Б, якої вживається до випущення сателітів типів „Самос" і „Майдас". Сателіти Самос мають камери, які можуть фотографувати наземні інсталяції з дуже великою докладністю. Сателіти Майдас мають секретні прилади, які можуть викривати випущення ворожих ракет. Летунство не подає жадних подробиць про сателіт, бо представник СССР вже давніше був заявив, що випущення таких сателітів — „це новий акт агресії проти СССР". Представник державного департаменту заявив, що цей сателіт зареєструється в Об'єднаних Націях, якщо він довше кружлятиме довкола Землі. Під час випущення не було на летунській базі журналістів.

Сталева Корпорація ЗДА збільшила ціну на сталь на $6 від тонни

Питсбурґ, Па. — 10-го квітня Сталева Корпорація ЗДА повідомила, що вона мусить збільшити ціну на сталь на $6 від тонни, бо подорожчали кошти продукції, а ціна на сталь не була збільшувана від 1958-го року. За цією корпорацією підуть інші сталеві фірми і збільшать ціну на сталь. Це повідомлення було дуже неприємним для президента Кеннеді, який після заключення договору про працю в сталевій промисловості хвалив власників сталевих корпорацій за те, що погодилися на умову, яка не є інфляційною, бо не буде збільшення ціни на сталь. Тепер сталеварні без порозуміння з урядом підвищили ціну на сталь, і цим спричинили зріст інфляційного тиску в економіці, бо подорожчають авта та всі ті товари, що є зі сталі, що означатиме зменшення ціни доляра. Здивований є і представник Спілки Сталеварів Дейвід МекДонелд, який заявив, що під час переговорів не було мови про подорожчання сталі. Президент Кеннеді займе становище до цієї справи на пресовій конференції, яка відбудеться в середу о год. 3:30 по полудні.

● **Уряд ствердив,** що під час минулорічної мобілізації військові команданти приділили невідповідні зайняття деяким резервістам, не використовуючи їхньої фахової освіти: вояк морської піхоти призначений був на санітара, рисівник мав бути курцем, хемік приділений до нафтового складу.

● **58-річний** американський амбасадор в Оттаві Лівінґтон Мерчент повідомив, що резиґнує зі свого становища і переходить на емеритуру. Він має 20 років федеральної служби. Президент Кеннеді висловив йому признання за працю і жаль з того приводу, що Мерчент покидає урядову працю

Артист-маляр Микола Неділко відкриває в Ню Йорку виставку своїх праць

Ню Йорк. — Видатний український маляр старшої ґенерації Микола Неділко відкриває в неділю дня 15-го квітня ц. р. першу на терені ЗДА одноособову виставку своїх малярських праць. Виставка, влаштовувана заходом Об'єднання Мистців Українців в Америці буде відкрита о год. 12 в полудне в залі Літературно — Мистецького Клюбу при 149 Другій Евню в Ню Йорку. Мистець - маляр Микола Неділко закінчив Київський Художній Інститут і його професором та приятелем був відомий український маляр Федір Г. Кричевський. В Києві працював, як декоратор Оперного Театру. Еміґрувавши під час війни на Захід, перебував початково у Львові, потім у Німеччині і згодом аж до 1961-го року в Арґентині, звідки минулого року прибув до ЗДА. З нагоди влаштування своєї виставки в ЛМКлюбі мистець - маляр Микола Неділко відвідав разом з проф. Сергієм Литвиненком у вівторок дня 10 квітня редакцію „Свободи", познайомлюючись із членами редакції та обмінюючися з ними думками на актуальні мистецькі теми.

Микола Неділко
артист-маляр

Мекміллен обіцяє Хрущову конференцію „на вершинах" за атомовий пакт

Лондон. — Британський прем'єр Геролд Мекміллен вислав окремого листа до Нікіти Хрущова з просьбою прикласти спеціяльну увагу до британсько - американської заяви, яка закликає Совєти зревідувати своє неґативне становище до справи міжнародної контролі над ядровими детонаціями. У тій заяві говориться, що коли Совєти не погодяться ще тепер, в останній хвилині, на договір, що забороняв би ядрові експерименти під міжнародною контролею, то ЗДА й Британія приступлять до виконання нової серії таких детонацій в другій половині цього місяця. Британський прем'єр заявив Хрущову, що коли б СССР прийняв сам принцип потреби міжнародної контролі, тоді треба би скликати конференцію „на вершинах" задля устійнення всіх подробиць і підписання такого договору. В британському парляменті Мекміллен пояснив, що він має на увазі з'їзд трьох або чотирьох голів держав, а не 20-х, 30-х чи сорока. Ця заява Мекміллена стояла у зв'язку з попередніми вимогами Хрущова, щоб з'їздились всі голови держав і давали йому, Хрущову, відповідний пропаґандивний форум. Проте — за твердженням преси — існують мінімальні надії, щоб СССР змінив своє становище. Московське радіо відразу дало неґативну відповідь британсько - американській заяві, закинувши з свого боку тим двом західнім великодержавам „злу волю", бо — мовляв — вони вже перетворили центральний Пацифік у „велетенську ядрову лябораторію" та зробили всі приготування до серії атмосферичних детонацій. Американські керівні чинники переконані, що Совєтам є навіть на руку нові американські детонації, бо самі Совєти приготовлялися вже до нової серії детонацій і тепер зможуть покликатись на прецедент.

Неру склав новий уряд Індії — Крішна Менон знову міністром оборони

Ню Делі. — Індійський прем'єр Джавагарлал Неру склав уже четвертий з черги свій уряд за часів індійської держави. Він складається із 17-ох міністрів і 6-ох державних секретарів. Сам Неру зберіг за собою крім уряду прем'єра також міністерство закордонних справ. Міністром оборони залишився надалі комунофіл Крішна Менон, який переміг в останніх парляментарних виборах свого прозахідного противника головно завдяки активній підтримці збоку Неру, його персонального приятеля. У тому новому індійському уряді вперше є також одна жінка, державний секретар здоров'я д-р Сушіля Наяр. З давнього уряду втратив своє становище міністра лише колишній міністер транспорту, який став губернатором однієї провінції. Створено нове міністерство міжнародної торгівлі. Всі міністри є членами керівної Конґресової партії. Новий уряд формально заприсяжено 10-го квітня і тоді теж виступив Неру з промовою, вперше від 30-го березня цього року.

Громико поїде з візитою до Тіта

Москва. — В наступному тижні совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико поїде з офіційними відвідинами до Юґославії. Формально це буде ревізитування юґославського міністра Коци Поповіча, але це буде добра нагода для Москви покращати совєтсько - юґославські відносини на тлі теперішнього гострого конфлікту між Совєтами і великим ворогом Юґославії, її комуністичним сусідом Альбанією. Распря в комуністичному таборі вічно хвилює всі комуністичні партії. Бельгійські комуністи виступили в своєму органі „Ле Драпо Руж" з проєктом, щоб теперішній конфлікт поладнати на базі ревізії поняття „єдности комуністичного фронту". Бельгійські комуністи пропонують прийняти тезу, що розбіжності позицій окремих національних комуністичних партій не мусять покриватися із антимарксистською позицією. На такій базі могли б існувати „дискусії" між окремими комуністичними партіями із старанням знаходити компроміси. Очевидно, що таке становище бельгійських комуністів перечить засадничому становищу кремлівських диктаторів, які вимагають від усіх комуністів у світі сліпого послуху.

Інж. М. Лепкалюк очолює Раду Директорів УСК-у Ню Йорк

Ню Йорк. — Рада Директорів, членів якої вибрано на недавніх Загальних Зборах Українського Спортового Клюбу в Ню Йорку, відбула минулої неділі 8-го квітня ц. р. своє перше засідання, на якому члени Ради Директорів вибрали на президента Ради інж. М. Лепкалюка, та на заступників д-ра Я. Восвідку і д-ра В. Баранецького. Секретарем Ради став інж. А. Сумик, а фінансовими дорадниками Т. Бакович і д-р І. Сеамт. Контрольну Комісію вибрано в складі: З. Корчинський, С. Конашевич, І. Винник, Р. Скоробогатий і Ф. Бачинський. Зміну в керівних органах УСК-у введено в життя на останніх Загальних Зборах, де і вибрано 30-членну Раду Директорів. Тепер Рада Директорів вибрала Статутову Комісію в складі: д-р Р. Олесницький, д-р В. Одинський і мгр. Гаврилюк, і ця Комісія мала б опрацювати потрібні зміни статуту УСК-у. З впровадженням до Управи УСК-у ширшого кола симпатиків та добродіїв Клюбу значно скріпить працю цього дуже активного українського спортового товариства.

Кобзар Конопленко-Запорожець виступає з концертом у Філядельфії

Філядельфія. — Відомий з своїх виступів в Канаді і в З'єдинених Державах Америки, один із дуже небагатьох мистців гри на стародавньому українському інструменті — кобзі, кобзар Павло Конопленко - Запорожець виступить у суботу, дня 14-го квітня ц. р., о год. 8-ій веч. із власним концертом у Філядельфії. Концерт буде влаштований заходом Обласної управи Товариства Прихильників Державного Центру Української Народної Республіки і відбудеться в залі Українського Горожанського Клюбу при 847 Норт Френклін Стріт. Програма концерту охоплюватиме історичні думи військові марші, релігійні канти, псалми старих кобзарів і лірників в Україні і народно - побутові пісні. Кобзар - віртуоз Павло Конопленко - Запорожець живе постійно в Саскачевані в Канаді і прибув тепер до ЗДА для влаштування своїх концертів у різних українських осередках. Після концерту у Філядельфії, відбудеться його концерт теж і в Ню Йорку. Грає він на сконтруйованій ним самим, за зразком давніх українських інструментів, кобзі.

У ЛОНДОНІ 7 МІНІСТРІВ РАДЯТЬ ПРО ЄДНІСТЬ ЕВРОПИ

Лондон. — Від 10-го квітня ц. р. відбуваються в Лондоні наради сімох міністрів закордонних справ, що репрезентують Раду Західньо - Европейської Унії, куди належать шість держав Спільного Господарського Ринку (Франція, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Голляндія і Люксембурґ) і Британія, яка саме тепер старається стати членом того економічного бльоку. Темою нарад є характер політичної єдности тих держав, щодо якої існує між 6-ма країнами Спільного Господарського Ринку деякий спір. Бельгія і Голляндія схиляються до тіснішого союзу, на базі наче конфедерації, із зреченням з деяких суверенних прав всіх держав в користь надержавного авторитету. Де Ґоль є проти такої концепції і заступає думку „союзу суверенних країн", на базі федерації. У цій справі прийшло до порозуміння між де Ґолем, старим Аденауером і італійським міністром Сені. Західньонімецький міністер д-р Ґергард Шредер, французький Кув де Мурвіль і італійський Антоніо Сені мають переконувати бельгійського міністра закордонних справ Поля Генрі Спаака, який користується великою повагою і від становища якого залежить осягнення повної згоди. Дальші наради в цій справі відбудуться на найближчій сесії Ради Спільного Господар. Ринку в Римі 17-го ц. м. Це справа величезної політичної ваги, не тільки теоретична, але й практична, і тому вона близько цікавить західньо - европейський політичний світ.

В імені британського уряду, його член Едвард Гіт, лорд королівської печаті, склав заяву, що коли Британія стане членом Спільного Господарського Ринку, то вона візьме „повну участь" у виконанні також політичних зобов'язань членів тієї економічної організації. Ця заява — за твердженням преси — зробила дуже добре враження на шість інших міністрів закордонних справ, зібраних на тій Лондонській конференції. Вони розглядали всі найважливіші актуальні міжнародні справи, особливо проблему ядрових експериментів і нехіть Совєтів погодитись на договір у цій справі, хід нарад на Женевській конференції роззброєння та ситуацію довкола проблеми Берліну. Голляндський міністер закордонних справ Люнс інформував членів конференції про стан конфлікту Голляндії з Індонезією за Західню Ґвінею. Окрему проблему становить прийняття до Спільного Господарського Ринку трьох невтральних европейських країн — Швайцарії, Австрії і Швеції. Вони раді приступити до економічного бльоку, але відмовляються прийняти на себе зобов'язання політичного характеру по лінії політичної єдности Західньої Европи. Британія, яка очолювала окремий економічний бльок так званих „Сімох зовнішніх", куди належали й названі три европейські невтральні країни (поруч із трьома скандинавськими країнами), підтримує заходи Австрії, Швайцарії і Швеції. Зате ЗДА й деякі західньо-европейські країни вважають, що звільнення тих країн від політичних обов'язків послабить політичну єдність Заходу.

Після референдуму у Франції — пригнічений настрій у терористів в Альжирі

Альжир. — Згідно з обсервацією закордонних журналістів і дипломатів в Альжирі, вислід недільного всенародного референдуму у Франції, який дав 90% голосів в користь альжирської політики де Ґоля, заскочив і сильно пригнітив французьких екстремістів Альжирії. Вони сподівалися, що де Ґоль дістане більшість, але ніколи не припускали, що така величезна більшість народу висловиться проти своїх земляків в Альжирі. Тому серед альжирських французів вперше почала назрівати думка, що підписана французько - арабська угода це реальний і непорушний акт і боротьба проти нього — безнадійна. У зв'язку з вислідом того референдуму в Парижі де Ґоль і прем'єр Дебре нараджувались над можливістю розв'язання парляменту і розписання нових виборів до парляменту, чи бодай над реконструкцією уряду. У самому Альжирі призначено мало відомого мусульманського посадника одного містечка Омара Мокдада командантом 60 000-ої мусульманської міліції, яка разом із французькою поліцією і військом дбатиме за збереження зросного перемиря. Терористи, відчуваючи зріст опозиційних настроїв серед самих альжирських французів, розкинули летючки з виправдуванням своїх безглуздих актів терору, мовляв: „спротив вимагає також актів насильства". В минулий понеділок вони вбили знову 12 мусульман та поранили близько 20. В Орані вони зробили наскок на дві газети і під терором примусили надрукувати в них матеріял Таємної Військової Організації. Поліція взагалі закрила ті газети, щоб не повторилась подібна історія.

У СВІТІ

● *Японський мікадо Гірогіто* прийняв сімох американських ґубернаторів, які передтим відбули ділову нараду з 35-ма японськими провінційними ґубернаторами на тему автономних провінційних чи пак стейтових прав. У розмові з японським імператором не заторкувано політичних питань, а говорено про експерименти з штучними сателітами.

● **У Швайцарії** три лявини вбили трьох та поранили 35-х робітників, що працюють над провертінням тунелю під Монт Бланком. 300 робітників, які мешкали в бараку, засипаному лявиною, чудом врятувались, вийшовши відтіль за кілька хвилин перед катастрофою. Загалом внаслідку різних нещасливих випадків згинуло вже 20 робітників при будові того тунелю.

● **Об'єднані Нації** дістали від різних держав заяви на готовість закупити бонди ОН на загальну суму дол. 54,661,175, не рахуючи З'єдинених Держав, які ще не мають згоди від Конґресу на закуп бондів на дол. 100 мільйонів. Останньою зголосилась Швайцарія з готовістю закупити бонди на дол. 1 000 000, дарма що Швайцарія не є членом ОН.

● **Різні члени Норвежського парляменту** дістали анонімні листи з погрозами, що їх уб'ють, якщо голосуватимуть за приступленням Норвеґії до Спільного Господарського Ринку. Проти тієї західньо - европейської економічної організації є комуністи, які не хочуть господарського скріплення західнього світу.

● **Філіппіни, Сіям і Малайська Федерація,** підписавши в минулому тижні договір про економічну і культурну співпрацю, скасували, між іншим, обов'язок пашпортів і віз для громадян тих трьох держав в їхніх подорожах в межах трьох держав.

● **Дружина ґанського міністра** господарства Кробо Едусея купила за дол. 8,400 позолочуване ліжко. Ця справа наробила багато шуму серед ґанських „промінентів", бо президент Ґани Кваме Нкрумах, крім проводженого там його „культу особи", веде „соціялістичну" політику і отримує щедру допомогу від Москви. Однак рішуча муринська „аристократка" відмовилась відіслати те ліжко до крамниці, без уваги на прикрощі, що їх має з цього приводу її чоловік.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Воєнна пропаганда

На Женевській конференції в справі розброєння совєтський представник Валеріян Зорін у черговому пропагандивному виступі зажадав, щоб усі держави світу прийняли постанову про заборону воєнної пропаганди. Водночас він гаряче запевняв, що в „соціялістичних" країнах не ведеться ніякої воєнної пропаганди, яка ніби є монополем тільки капіталістичних „паліїв війни". Голова американської делегації Артур Дін дав йому знамениту відповідь. Зазначивши, що у вільних країнах не існує взагалі цензури слова і друку, яка забороняла б громадянам говорити й писати, що їм подобається, Артур Дін запропонував, щоб Совєтський Союз дав добрий початок у поборюванні цькувальної воєнної пропаганди й заборонив чи бодай затаврував твори Маркса, Енґельса, Леніна і Сталіна, в яких проголошується війну, як невідхильний засіб для осягнення комуністичних цілей. Відомо, що основними тезами в навчанні цих комуністичних божків є боротьба кляс та використовування всіх доступних і можливих засобів, які тільки можуть привести до цілі. Водночас „клясики марксизму" стверджують, що поки існують капіталістичні держави — війни є неминучі. А що комуністичний устрій — вчать вони — не вспіє втриматися в державі, оточеній капіталістичними державами, то треба війною користуватися для поширення комунізму. Чи може бути більша пропаганда війни?!

Правда, Хрущов заперечив тезу про невідхильність війни в наших часах. Мовляв, відносини змінилися, балянс сил пересунувся в користь Совєтського Союзу, СССР розірвав свою давню ізольованість і остаточну ціль, комунізм, можна осягнути й при мирній коекзистенції, без війни. Але тут же він робить „виняток" для так званих „визвольних воєн", що їх СССР обіцяє активно підтримувати: це насправді комуністичні спроби захопити владу в різних державах внаслідок комуністичної інфільтрації, підривної роботи і, врешті, зорганізованої партизанки. Такі спроби не вдалися в Греції, на Малаях і в наїзді на Південну Корею, але вони продовжуються тепер в Ляосі та в Південному В'єтнамі і існує потенціяльна загроза нових таких комуністичних агресій.

Москва, щоб створити собі ширшу пропаґандивну трибуну, настояла, щоб на нову конференцію в справі розброєння запрошено й представників 8 нейтральних країн. Теперішня дискусія на тему, хто властиво веде воєнну пропаганду, вдарила бумерангом по СССР, найбільшому палієві війни.

Джілас знову в тюрмі

Ув'язнення Мілована Джіласа юґославською поліцією 7-го квітня ц. р. — через 14 місяців після того, як відбув він чотири роки в'язниці за третім судовим вироком — відбилося широким відгомоном в усьому світі.

Це вже четвертий раз із черги юґославський комуністичний режим, що намагається показати себе ліберальнішим і свободолюбнішим від совєтського й інших комуністичних режимів, ув'язнює публіциста за висловлені ним переконання, намагаючись зломити його, примусити до мовчання. Історія переслідування Мілована Джіласа, колись провідного юґославського комуніста, третьої після Тіта особи в Юґославії, залишиться одною з характеристичних сторінок з історії комунізму.

Провідник партизанської боротьби проти гітлерівських окупантів, Мілован Джілас займав у визволеній від гітлерівців Юґославії найвищі державні і політичні пости — віце-президента республіки, члена президії ЦК компартії, голови Народного Зібрання. Але влада не засліплювала його. Він побачив і зрозумів, до чого доводить комуністична диктатура, і виступив відкрито проти тиранії. Ще в 1945-му році, перед закінченням війни, він затаврував ганебну поведінку совєтських військ у Юґославії, потім, як головний політичний дорадник Тіта, допоміг йому зірвати взаємини з Москвою.

Згодом, Джілас, колишній керівник відділу пропаганди ЦК компартії, почав гостру критику самого ж таки юґославського комуністичного режиму. Завершилась ця боротьба опублікуванням за кордоном Джіласової книги „Нова кляса", в якій він доводить фактами, що з комуністичною диктатурою на зміну старим експлуататорам приходять нові, ще гірші. Джіласа викинули з партії, в 1955 році засудили на 18 місяців тюрми за статтю, вміщену в „Ню Йорк Таймсі", в 1956 — за інші виступи на три роки в'язниці, і в 1957-му році ще на 8 років тюрми — за „Нову клясу". Але все це не спинило Джіласа в його боротьбі. Звільнений із в'язниці в січні минулого року, він встиг написати й переслати за кордон нову свою працю п. н. „Розмови із Сталіним", в якій доводить на підставі особистих зустрічей із померлим совєтським диктатором, що саме він був головним спричинником „холодної війни". Вже самі тільки повідомлення, що така книга має появитися, привели до нового удару збоку тітовського режиму: за Джіласом замкнулася вже четвертий раз тюремна брама, і дипломатичні представники Юґославії за кордоном намагаються перешкодити виданню його нової книжки.

Чим закінчиться четверте ув'язнення Джіласа — покищо невідомо. Треба сподіватися, що воно не вплине на публікацію його нової книжки, чергового важливого документу для викриття суті комунізму. Пускаючи свій новий твір для публікації у ЗДА, Джілас, певно, був свідомий усіх наслідків цього, так само, як свідомий був і тоді, коли посилав закордон „Нову клясу" з дорученням: „Друкуйте, не зважаючи на те, що буде зі мною".

Передумова успіху

Попередній губернатор Ню Джерзі в одній із своїх промов твердив, що Америка й сьогодні, як колись, залишилася країною необмежених можливостей, з тією тільки різницею, що в теперішньому розвиненому й заавансованому суспільстві треба мати відповідну підготову, щоб ці необмежені можливості використати. Це стосується одинаково, як до особистого, так і до суспільного життя. Очевидно, що „щастя" трапляється завжди, але це не є система. Сьогодні все потребує відповідної підготови, відповідного вишколу й організації.

Про цю істину ми повинні пам'ятати, приготовляючись до недалекої вже ювілейної, бо 25-ої з черги, Конвенції Українського Народного Союзу. Вже давно ствердженo, що конвенції УНСоюзу є в обставинах найбільшим вільним українським парляментом. На найближчій конвенції кругло чотири сотні обраних за всіма правилами парляментаризму делеґатів упродовж тижня дебатуватимуть над станом і розвитком найбільшої української організації у вільному світі, яка має не тільки довгу й велику історію, найкращі традиції, 82 000 членів та 26 мільйонів майна, але й справді необмежені можливості далі служити своїм членам, своїй країні і своєму народові.

Тому то завдання делеґатів на конвенції УНСоюзу — одна з найбільших громадських відповідальностей. Жадної справи не можна легковажити, кожну треба найдбайливіше обміркувати і вирішувати виключно з думкою і під кутом добра організації, що є нашою найбільшою вартістю. Тому кожний делеґат, що до цього завдання відповідно не приготовився б, поступив би легкодушно і не виправдав би довір'я своїх виборців.

Підготова до конвенції мусить іти в двох паралельних напрямках. У першу чергу кожний делеґат повинен у цьому вже безпосередньо передконвенційному часі максимально розгорнути свою активність в Союзі і в громаді. Найкращим доказом такої активности буде відповідна кількість здобутих для Союзу нових членів. З другого боку, кожний делеґат зможе тим краще виконати свої завдання і обов'язки на самій конвенції, якщо він уже перед нею основно познайомиться із станом та розвитком організації, як і з тими проблемами, що стоять перед нею і що можуть забезпечити їй ще більший і ще кращий розвиток. Після такої підготови успіх конвенції буде запевнений.

ПОТРЕБА ОСВІТИ І ФАХОВОГО ВИШКОЛУ

Із закінченням шкільного року на ринок праці вийде ще один мільйон робітників-юнаків і юначок, які закінчать школу. Вони шукатимуть праці, хоч число безробітних становить понад — 4 мільйони. Правда, уряд вніс до Конґресу, законопроєкти, які мають створити нові варстати праці, але вже тепер можна сказати, що скорше дістане працю той, хто покінчить вищу школу.

Цією проблемою зацікавилися два фахівці — член Президентського Комітету в справі затруднення молоді — Мері Конвей Колер і виконна секретарка приватного Крайового Комітету в справі затруднення молоді — Ілай Е. Коген.

Мері Колер опублікувала окремий звіт п. н. „Молодь і праця в Ню Йорку", а Ілай Коген звітувала про свої досліди на річних зборах Т-ва для студій над дитиною в Ню Йорку.

Суттю цілої справи є те, що число варстатів праці для нефахових та належно неосвічених робітників із кожним днем меншає. Ось яскравий приклад: автоматизація ліфтів (елевейторів) у домах позбавила праці в самому тільки Ню Йорку 40 000 робітників.

На жаль, із 100 учнів, які закінчують початкову школу, тільки 88 вступають до середніх шкіл (гайскулів), але половина з них кидає науку перед її закінченням. Це значить, що 54% усіх дітей у шкільному віці виходять на ринок праці без диплому середньої школи. Отже, якби урядові навіть вдалося створити якось отой мільйон нових варстатів праці, то молоді робітники не могли б бути всі затруднені.

Ілай Е. Коген стверджує, що молодь не має „елементарної вправности, почуття відповідальности, вироблених звичок та належної постави до праці". Молоді люди попередньої ґенерації легко могли знайти працю, коли мали закінчену початкову школу. Тепер закінчення середньої школи (гайскул) є мінімумом для тих, що вперше виходять на ринок праці. Можна сміливо передбачати, що за десять років цей мінімум збільшиться, і молоді робітники мусітимуть мати закінчені принаймні два роки якогось технічного інституту або джюньйор коледжу.

В загальному можна прийти до таких висновків у справі затруднення шкільних випускників: 1) Особи, що покінчили коледжі, легко зможуть дістати працю; 2) Випускники середніх шкіл матимуть з цим деякі труднощі; 3) Найтяжче буде знайти працю тим юнакам і юначкам, які перервали навчання і не мають закінченої середньої школи.

Тож, батьки повинні дбати про те, щоб їхні діти кінчали принаймні середні школи, а до того ще й якісь фахові курси. Нема чого тішитися тим батькам, діти яких, не набувши належної освіти, заробляють гроші, бо вони легко можуть свою працю втратити. Автоматизація вимагає високоосвічених працівників. Робітники без належної освіти не можуть набути фаху, і внаслідок цього їхнє завтра буде завжди непевне.

Мері Колер і Ілай Коген уважають також, що працедавці повинні відкинути всякі упередження, приймаючи на працю робітників, і дивитися тільки на їх вишкіл та здібності.

М. Колер ствердила, що теперішні загальноосвітні школи і навіть так звані фахові школи, замало навчають дітей того, що їм буде потрібне в житті. У фахових середніх школах або навіть і тих, до яких приймають випускників гайскулів, 50% часу присвячується на навчання загальноосвітніх предметів, і тільки половину часу — на фаховий вишкіл.

Замало є тепер таких фахових шкіл, в яких навчають способів хемічного чищення одягу, направи взуття, радіових і телевізійних апаратів, ведення ресторанів чи „ланчонетів", хоч робітників з такими кваліфікаціями вимагають тепер щораз більше. Тяжко знайти людину, яка вміла б направити звичайнісінький вакуум-апарат, що є майже в кожній хаті.

Вищої і фахової освіти вимагає від робітників сучасна доба автоматизації праці. Десять років тому треба було 4 100 робітників, щоб обчислити матеріял, зібраний під час перепису населення в 1950-му році. Після останнього перепису, в 1960-му році, цю роботу виконали 50 статистиків за допомогою автоматичних машин.

Департамент публічних інформацій в Пенсилвенії видав брошуру під заголовком „Освіта в добі автоматизації", в якій підкреслюється, що в цій добі від працівників будуть вимагати, щоб вони „вміли не тільки читати, думати й писати, але й комбінувати та творчо мислити".

Ілай Коген вважає, що багато може зробити в ділянці вишколу молоді Корпус консерваційних робіт, який має бути зорганізований згідно з урядовим проєктом, що чекає на ухвалення Конґресу.

Молодь повинна знати, що чим більшу освіту вона здобуватиме, тим легше буде їй в житті пробиватися вперед.

Отже, при розвитку загальної освіти не можна забувати й про фаховий вишкіл, про підготову професіоналів, а не „робітників до всього", які в найближчих роках стануть „робітниками до нічого"..

В Арґентині плянують обмежити права пропероністських партій

Буенос Айрес. — Арґентинський уряд президента Хозе Марія Гідо виготовляє плян позбавити прав пропероністські партії, зміняючи виборчу машинерію країни. Міністер внутрішніх справ Родольфо Мартінез заявив, що той плян буде обговорений на засіданні кабінету міністрів вже в найближчому часі. Згідно з цим пляном мали б також ухвалити в Конґресі закон про відкладення президентських виборів на пізніше. Згідно з конституцією після скинення 30-го березня президента Артура Фрондізі мала б вже в квітні бути вирішена справа виборів нового президента, які повинні відбутися до трьох місяців. Конґрес має відкласти цю дату на пізніше. Уряд має уневажнити вибори з 18-го березня, в яких переможцями вийшли були пероністи. Нові вибори мали б відбуватися на засаді пропорціональної системи. Представники військовости заявили, що вони не допустять до того, щоб до влади прийшли прихильники Перона.

Всеволод Голубничий

НЕ ЗАПАЛЮЙМО УКРАЇНІ СВІЧКУ

(2)

Появу тенденції до такого роду помилок в еміграційній публіцистиці і політичній думці треба пояснювати різними причинами. Почасти, очевидно, все це спричинене довготривалістю нашого відриву від української дійсности, незнанням фактів, чи невмінням їх правильно оцінювати й об'єктивно зважувати. З цього у декого випливає часто помітний песимізм, як чисто психологічне явище. Тенденції в цьому напрямку підсилюються також і совєтською ідеологічною пропагандою. Чуючи чи читаючи постійне московське трублення про „неминучість злиття націй", дехто, очевидно, сприймає це, як обґрунтовану, наукову теорію і як доведений факт. Поступ асиміляції наших дітей в американському „горщику" надає таким теоріям деякої переконливости.

На тему „науковости" цієї теорії я маю намір написати при іншій нагоді ширше. Тут вистачить, якщо скажу свою думку, що доказів про закономірність і неминучість злиття націй насправді ще ніде в світі немає. Ще іншою причиною песимістичної оцінки дійсности на Україні у декого є сумнів у придатності старих методів і стратегії боротьби за визволення й самостійність України в сучасних нових обставинах світової політики, коли всі бояться атомової війни і хочуть її уникнути. На еміграції поширена хибна думка, що, мовляв, як не буде війни, то українська нація не визволиться й загине.

Але помітною є ще одна причина існування тенденції до перечорнювання української дійсности, і цю причину, на мою думку, вже час скритикувати, бо вона найшкідливіша з усіх. Дехто з нас думає, що деяке перебільшення перемог Москви над Україною, як то — в поступі русифікації, в переміщуванні населення, в нищенні української культури, — є корисним і позитивним для справи українського визволення, бо викликає, мовляв, в українській громаді відчуття загрози й небезпеки, стимулює націю до оборони й боротьби, а у світі викликає ворожість до Москви та почуття справедливости й симпатії до страждань і зусиль українського народу.

Якби все це було поставлене не однобічно, якби наголошування смертельної загрози, що справді (я з цим згоден) стоїть перед українською нацією, балянсувалося поруч з тим і одночасно також наголосом на сучасних успіхах і перемогах України та ілюструвалося доказами боротьби й життєздатности українців в УССР, тоді шкоди від такої тактики „войовничого песимізму" не було б жадної. Але серед еміграції помітним є, власне, однобічний наголос тільки на поразки і невдачі, тільки на все чорне й безвиглядне на Україні, а коли й наводиться докази боротьби України за свою волю, то це переважно давно минулі, історичні, а не сучасні.

В такім однобічнім насвітленні сучасного стану на Україні можна бачити велику шкоду для української справи. Перечорнювання української дійсности і майбутнього, на мою думку, шкідливо діє на тих українців, що від України найдалі відірвані, себто на нашу молодь, що виросла на еміграції, і на „стару" еміграцію, що виїхала з України вже дуже давно. Їм таке перечорнювання вселює лише песимізм та сумніви щодо того, чи має Україна шанс встоятись у цій тяжкій боротьбі, чи може переможе вона у кінцевому рахунку.

Але це ще лише півбіди, якщо йде про пропаганду песимізму серед еміграції. Найбільша біда, маю враження, виходить тоді, коли отакі перечорнені картини сучасної української дійсности подаються чужими мовами в наших виданнях для чужинців. Все то і гарно, і вірно, що ми віримо у вселюдське й християнське почуття справедливости і думаємо, що коли стукати до людського сумління й серця та показувати чужинцям, як нас гнітить і винищує Москва, то симпатії людства будуть по нашому боці. Все це так. Але не треба забувати, що симпатії — це одна річ, а практична допомога й підтримка — це річ інша. Симпатії — це почуття, а коли діла, тоді почуттям керує розум і калькуляція.

Ніхто розумний не буде підтримувати діло, приречене на смерть чи на невдачу. Ніхто не розраховує на підтримку слабких у боротьбі, а лише на підтримку сильних. Тому, коли еміграція інформує світ лише про поразки України, лише про те, як успішно Москва русифікує українські міста та школи, скільки вдасться їй виселити українців на Сибір та скільки українців вимерло без повстання з голоду, то вона лише переконує тих, хто калькулює і думає, що українська справа стоїть слабо, що українці нездатні на спротив і вижиття, що росіяни їх з часом асимілюють і викінчать.

Слід мати на увазі, що особливо серед американців зростає схильність отак розцінювати українську пропаганду, в якій наводяться факти про русифікацію та нищення української культури й нації в цілому, а не наводиться досить свіжих і переконливих доказів про спротив політиці Москви. Мені вже доводилося не раз зустрічатися з подібними поглядами серед американських інтелектуалістів, які порівняльно добре ознайомлені з українськими англомовними джерелами на теми української справи. Але це скоро стане очевидне всім, бо незабаром в одному з чільних університетських видавництв вийде велика книжка про Україну під Совєтами роботи одного молодого американського вченого. Вона буде щиро симпатичною до українців, прихильною до їх змагань та жертв, але основна теза, яку вона кінець-кінцем заступатиме, буде та, що, мовляв, український національний спротив не є сильним, що реальних виглядів на те, що українці, як нація, не зрусифікуються, є мало!

Таку тезу починає пропаґувати і російська еміграція (наприклад, у книжці проф. І. Курганова: „Нации и русский вопрос"). Переконавшися, що заперечити існування української нації не вдасться, вона тепер починає українців визнавати, як існуючий факт, але який, мовляв, зникає і в майбутньому ніякої сили собою не являтиме.

А один молодий американський докторант, що саме кінчає дисертацію з ділянки новітньої політичної історії України і який дивиться на ук-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Кілька зауважень

(Щодо шкільних підручників і мови навчання в суботніх парохіяльних школах)

Фактом є, що у наших суботніх парохіяльних школах навчають учителі з букварів різних авторів. Одні навчають з букваря Матвійчука, другі — з букваря Корицького, треті — з букваря Вагилевича, ще інші — з букваря Шклянки. Коли порівняємо ці всі букварі, побачимо, що в букварі Корицького спосіб писання українських букв чомусь відмінний, як в інших букварях. На мою думку, всі наші букварі повинні держатися одного способу писання буков. Писання буков двояким способом баламутить дітей та вчителів і є причиною того, що діти неповажно ставляться до рідної книжки. Щоб оминути це, держімось такого способу писання українських буков, якого вживає наш нарід на рідних землях.

На мою думку, доцільним було б наголошувати в букварях дво- і більшескладові слова, як це зроблено в букварі Матвійчука. Правильне наголошування слів це важлива річ для дітей і старших осіб.

Наші діти звикли до великого чорного друку в чужомовних шкільних підручниках, тому нерадо читають уступи, написані дрібними сірими буквами. Моя порада — вживати в читанках для II-го і III-го року навчання української мови таких черенок, як мають заголовки уступів цих читанок.

Видавці шкільних підручників повинні звертати увагу на старанне переведення коректи, а також на зовнішній вигляд книжки. Маємо своїх мистців, доволі доброго паперу і грошей, тому можемо дозволити собі на чепурний вигляд книжки. Наші діти на це звертають увагу.

Буває, що в одній і тій самій школі навчання предметів з ділянки українознавства відбувається в рідній мові дітей і з українських підручників, а навчання релігії чомусь в англійській мові, з американських підручників. — Точніше, молитов навчається в церковно - слов'янській мові, а решту матеріялу з ділянки релігії — в англійській мові. На мою думку, це явище не повинно мати місця в наших суботніх парохіяльних школах, ціллю яких є навчити дітей читати, писати, говорити й розуміти по-українському.

Варто ще згадати, що не всі учителі держаться однакового способу кладення знаку св. хреста. Може декому здаватися, що це не суттєва справа. Я є іншої думки. Всі духовні й світські вчителі повинні навчати й держатись в школах одного способу кладення знаку св. хреста. Що думали собі шкільні діти, коли їхній новий катехит від першого дня казав їм хреститися дещо відмінно, як учив їх попередній катехит? Вернувшись зі школи додому, діти дорікали своїм батькам, що вони вчили їх хреститись не так, як учить теперішній отець. До речі, батьки навчали дітей хреститися в таких спосіб, як учив попередній катехит.

Нарешті, ще одно зауваження. Деякі батьки й учителі залюбки кличуть дітей по імені в чужій вимові. Наприклад, замість Івасю чи Іване, кличуть Джан, замість Миколцю чи Миколо — Нік і т. д. Чому це так діється, трудно зрозуміти. На мою думку, слід занехати цю звичку і кликати дітей іменем в українській вимові.

Пишучи ці свої зауваження, керувався я виключно добром дітей.

Дмитро Бречка
був. учитель парох. школи

Софія Парфанович

ПОЇЗДКА ДО ЕВРОПИ

(14)

Водограї Риму прекрасні, деякі оспівані в піснях, увічнені в музиці та у фільмах, як от: водограй Наяд на площі Еседра поблизу двірця з чудесною грою води й німф з бронзи; водограй Треві, великий і повний різних постатей, присвячений воді з Треві, яку показала римським воякам дівчина. Це та, про яку співається в пісні „Три монети в фонтані". Хто кине туди монету, повернеться ще до Риму. Водограй Трітона і Чотири Фонтани теж відомі з музики, і захоплюють своєю красою й багатством різьби.

Ідучи за тими чудесами людських рук, виходите на вулицю Венето. Вона спинається злегка на горб — не забувайте, що Рим розташований на горбах, але вони забудовані, і тому у вас немає враження, якого ви сподівалися. Вулиця Вітторіо Венето широка й простора, по боках високі масивні будинки, характерні для минулого століття, пишні, дорогі готелі, люксусові ресторани, каварні і бюра. На цій вулиці з'їздиться елеґантний світ з усіх-усюд: артисти, кінові зірки, дипломати, короновані й некороновані багатії. Нею ви сходите на площу Барберіні і сусідні вулиці, де безліч крамниць з італійським шовком, одягом і ювелірними виробами. Від них аж сяє-горить вулиця Кондотті, особливо при вечірньому світлі. Кажуть, що це рай для жінок і чистилище для чоловіків...

Відкіля б ви не йшли, ви бачите великий пам'ятник Вікторові Емануїлові II, королеві, що в 1860 р. об'єднав італійські князівства і створив з них королівство Італії. Хоч на ділі більше тут заслуги Ґарібальді, князя Кавура і Джусеппа Мацціні, все ж королеві поставили пишний пам'ятник, залишний як на Рим. Поблизу нього лежить в руїнах старовинний Рим, але величезна біла скриня з колонами, квадриґами і ґалеріями так і кидається у вічі своєю непропорційною масивністю, за яку називають пам'ятник „шлюбним тортом", страшливим колосом тощо. В ньому є музей, а внизу гріб невідомого вояка.

Від Піяцца Еседра ви візьмете в протилежний бік по віа Націонале — головна й найдовша вулиця Риму. На ній масивний будинок опери, міністерство внутрішніх справ, американська церква, виставковий будинок з експонатами сучасного й модерного мистецтва, Італійський банк. Це — модерний Рим, але в будинках з минулого століття. Новітніх скринь із скла і бетону в місті не бачите, хіба на периферіях. Тож і резиденція президента республіки міститься в палаці Квіринал, що колись був королівською резиденцією. І костели, ще й ще костели. А є їх в Римі триста.

Стоячи спиною до пам'ятника Віктора Емануїла, ви маєте по правій руці будинок Венецького Загального Забезпечення, а по лівій маєстатичний Палаццо Венеція з 15-го століття, де тепер музей різьби і малярства. В цьому палаці зустрічався Муссоліні з своїми прибічниками і з балькону його кидав масам свої бурхливі промови. Але всі ці будинки, якщо не з середньовіччя, то мають його стиль і посмак. Модерний Рим з люксусовими домами — це Паріолі між садами Борджезе і Національним Стадіоном. Там дороги чи вулиці носять назви різних народів і держав. Національний Стадіон і по тому боці Тибру Форо Італліко — це комплекс грищ, чудо модерної техніки, побудоване за часів Муссоліні; між ними височіє обеліск на 60 стіп, на якому напис „Муссоліні". Його не вдалося усунути, і так і залишився він, хоч дбайливо затерто сліди „Іль Дуче". Для кожного майже роду спорту є тут окреме грище, деякі вміщують понад сто тисяч глядачів, інші мають мармурові лавки. Стадіо деі Мармі оздоблене шістдесятьма статуями атлетів, вирізьблених у мармурі.

Рим костелів

Можна його назвати також папським Римом. Як я згадала: це — триста костелів. Хто може хоч десяту частину з них тільки побіжно оглянути? В офіційних турах вичислено чотири-п'ять.

Ваш перший крок — до св. Петра. Він домінує в Римі так, як пам'ятник Віктора Емануїла домінує над Римом. Домінує своєю величчю і скарбами мистецтва, що прикрашують цю базиліку. Стоїть він на площі такої ж назви еліптичного вигляду в промірі 240 м., обведеної півколом дорійських колон. Їх 284 і вони вишикувались двома рядами, а між ними галерія, вгорі на ній, між колонами постаті 140 святих. Ця споруда, наче велетенські рамена розкриті для привіту тому, хто входить у святиню. Посередині площі є два водограї, ілюміновані вночі, і обеліск. З площі два входи: до св. Петра і до Ватикану.

Церкву почали будувати ще за римських часів над гробом св. Петра, над яким спершу Нерон наказав побудувати цирк, а опісля цісар Константин церкву. Вона була мала і щойно 1400-го року папа Николай V звелів будувати більшу. З тої пори будували й розбудовували її будівничі і мистці, як Браманте, Мікельанджельо, Рафаель і Джуліяно да Сан Ґалльо. Здається, ні один твір мистецтва не втілив у собі стільки геніїв з різних епох. Там бо гробниці пап, славнозвісні Пієта Мікельанджельо в бічній каплиці, а в центральній наві сидяча постать св. Петра з бронзи, з ногою, виставленою вперед, яку зцілували мільйони паломників упродовж століть; герби й саркофаги, мозаїки, а над усе — простір і гармонія. Розташована на 1500 кв. метрах, висотою 132 м, є вона найбільшою церквою світу. Її баня спочиває на чотирьох колосальних колонах кожна 234 стіп обводу. В церкві є 30 вівтарів і вона може вмістити 80 000 людей.

Базиліка св. Петра вражає своєю грандіозністю, простором і симетрією в сполуці з геніяльними фресками і різьбами. Як кожна церква в Італії, і ця в першу чергу — ґалерія мистецтва. Щойно коли ви підете на урочисту відправу, яку целебрує папа, ви забуваєте про мистецтво і заглиблюєтеся в побожні контемпляції. Треба сказати, що в церквах Італії бракує скупченої тиші. Люди входять, приклякають на хвилинку і виходять. Говорять доволі голосно. Що вже й казати про туристів, яким в будні просто належить церква. Зрештою, вони залишають за це п'ятдесят мільйонів річно в тій країні. На щастя, в таких великих церквах, як св. Петра, вони губляться в каплицях і бічних навах.

ВЕЧІР ЗАКАРПАТСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ЛМКЛЮБІ В НЮ ЙОРКУ

Традиційний п'ятницевий вечір ЛМ Клюбу в Ню Йорку, дня 9-го березня 1962, був „Літературним вечором Закарпаття". Був він присвячений творчості поета Зореслава й інших закарпатських поетів, і підготовлений Філією Карпатського Союзу в Ню Йорку. Тому після відкриття вечора містоголовою Клюбу п. Б. П. Ржепецьким, перейняв провід п. І. Кардашинець.

Програму вечора започаткувала п-на О. Баран, студентка УМІ, кляси проф. К. Чічки-Андрієнко, відігравши Ноктюрн Е-моль Шопена.

Доповідь про „Розвиток національної ідеології в карпатсько - українській літературі від 1800 до 1920-их років" виголосив п. Михайло Терпак, автор магістерської праці на Колюмбійському університеті на цю тему.

Сам поет Зореслав — він же о. д-р Себастіян Сабол ЧСВВ — у своєму слові схарактеризував „Народовецьку літературу від 20 до 40-их років", даючи доброзичливу, влучну і справедливу оцінку своїх тогочасних товаришів пера на Закарпатті.

А про нього самого, як провідного поета Закарпаття, Зореслава і водночас монаха-священика і громадського діяча о. Сабола, доповідав п. І. Кардашинець, вказуючи на найхарактеристичніші етапи на життєвому і творчому шляху від народження в Пряшеві, через монастирі Чернечої Гори коло Мукачева, Крехова, Лаврова, Добромиля в Західній Україні, Григоріянський університет у Римі, Ужгород, Хуст, аж до З'єдинених Держав Америки. Від початкової поетичної творчости на 13-ому році життя аж до появи збірок власних поезій під наголовком „Зі серцем в руках" (1933) і „Сонце і блакить" 1936). Від писаних ще російською мовою аж до творчости вже українською, висліди якої, зібрані в третьому збірнику, пропали в несприятливих умовинах утечі під час воєнних подій.

Поезії Зореслава — інформував доповідач Кардашинець — одержують прекрасну критику з боку д-ра І. Панкевича, проф. д-ра В. Бірчака. Вони добачили в ньому поета з великою артистичною культурою, широкою тематикою, виробленою формою вірша, описовою майстерністю, безмежним оптимізмом. Ще прихильнішою випала критика після появи другого збірника. Д-р Бірчак писав м. і.: „Після авторів другої половини XIX сторіччя, повних нарікань, сумнівів, жалів, вірші Зореслава освіжують атмосферу, будять приспані сили і відроджують душевно". А сам — поет і критик Є. Маланюк писав про Зореслава як культурного письменника - фахівця з такою конструкцією строфи, словництва та порядкованости синтакси, „що їм міг би позадрити не один з літераторів поза Закарпаттям". Цікаво, що і перший вірш, був надрукований в журналі „Світ Дітей" в Гомстеді, Па. в Америці і останній, прочитаний на вечорі та написаний на американській землі. Цікаво й те, що Маланюк у вірші „Цить" і його стилі знайшов доказ на те, що мабуть Зореслав єдиний серед його сучасників нав'язує до Києво-Могилянських традицій.

Останньою точкою програми було читання зразків поетичної творчости Зореслава. Читала їх п-ні Тамара Т. Кардашинець з таким глибоким відчуттям, що цитовані вгорі признання і похвали критика д-ра Бірчака ставали слухачам самозрозумілими.

А скільки то подібного глибокого відчування було не тільки в читачів поезій Зореслава на Закарпатті, але й серед авдиторії та вечері, якщо навіть у глобтроттера Вориса Павловича прозвучали резонансо - сентиментальні акорди, коли він у кінцевій своїй промові висловлював подяку поетові Зореславові, монахові - священикові та громадському діячеві о. Саболові від себе та й іменем всієї авдиторії, а водночас усім виконавцям програми і авдиторії, бо численна їх участь була передумовою успіху, що його мав авторський вечір Зореслава - Сабола.

Одначе вистачить і тих коротких даних про життя і творчість Зореслава, щоб його постать зарисувалися триєдиною синтезою людини поета — духовного жреця. Всі ці частини його особистости й духовости переходили певні метаморфози, заки стали творчим українським монолітом. Поетичний вислів, ба навіть таке кредо до деякої міри, є у вірші самого Зореслава, наголовленому „Метаморфоза". А його передрук із збірки „Сонце і блакить" (Ужгород, 1936) водночас послужить і читачам цього звіту зразком його поезії.

МЕТАМОРФОЗА

Манять мене п'янкі ароми ранніх квітів
І запашні обійми смарагдових трав;
Принадне це життя, мов усмішка блакитів
Розквітла щирістю роздзвонених октав.

А я іду з суворістю Саванаролі.
Та м'якне серце. Ні, я вже не той, що був.
Люблю фіялочки, люблю стрункі тополі
І тихий спів люблю і далеч голубу.

Іду — і сонце сію в земні перелоги,
Розсипую блакить і пригорщами спів...
Акордами лункими збіглися дороги
Засипані квітками споминів і снів.

Я розгорівсь горінням ранку й надвечір'я;
Коралями цвітуть розспівані уста,
Руками шлю палкі цілунки гір верхів'ям,
Долинам і степам, пустелям і містам.

Музикою дзвінкою йде передо мною
Прозорий силюет — розспіваний герой...
Сьогодні я вже став назавше сам собою,...
О ні, я вже не той, що був, я вже не той...

А який це глибокий зміст в осягненні бути самим собою в комплементарній, отже нерозлучній синтезі згаданих трьох складників: української людини, її звання і талантового мистецького покликання! В синтезі і симфонії!

Василь Мосаренко-Мосаренич

Бл. п. Денис К. Марченко

(Некролог)

Під таким наголовком в 36 ч. „Свободи" Кость Слобідський помістив посмертну згадку про Дениса К. Марченка. Він пише, що покійний Д. Марченко перебував 5 літ в таборі в Байройті. Це не відповідає правді. Правдою є, що жив він з нами від 1945 р. в таборі в Бамбергу, у вересні 1947-го року, коли табір в Бамбергу розв'язали, ми переїхали до Байройту в Баварії.

Дружина Покійного Марченка вчила в таборовій гімназії української мови. Директором школи був д-р Лука Луців, а по переїзді до Байройту бамберська гімназія об'єдналася з байротською і мала двох директорів в особах: проф. д-ра Кости Кисілевського та д-ра Луки Луцева.

В Бамбергу Марченко брав живу участь в культурному житті табору. Не можу собі докладно пригадати, але пригадую, ще по стількох літах, що Марченко був зв'язаний із театром на рідних землях. Граючи в „Тріюмфі медицини" ролю Терентія, Покійний Марченко блиснув талантом, і так і видно було, що це людина сцени.

Милий в поведінці з людьми, милий співбесідник, погідної вдачі, палкий патріот, — мріяв про поворот на рідну землю з своїм близьким земляком інж. Михайлом Севруком, який, кілька років тому, спочив на вічний спочинок на американській землі у Честері, Па. Покійний інж. М. Севрук вчив в Бамбергу в гімназії хемії. Він до безтями мріяв про свою Полтавщину.

Згадую обох Покійних, бо з ними жив, разом працюючи в гімназії, де вчив латини. Вони залишили по собі милий спомин.

Не довелось вам, Рідні Друзі, вернутися до своєї вимріяної Батьківщини. Спіть у чужій землі, хай же вона буде Вам рідною!

В наших серцях Ви будете довго жити й нагадуватимете Батьківщину. — Вічна Вам Пам'ять!

П. Я.



Деб'ютантки на Вечерницях „Червоної Калини" з організаторами Вечерниць.

З минулого карнавалу: Вечерниці Червоної Калини

Згідно з щорічною традицією, перебраною в Америці з передвоєнних львівських часів, також у цьому році Видавнича кооператива „Червона Калина" уладила 24-го лютого Вечерниці, які знову увінчались великим успіхом. Обидві залі Українського Народного Дому в Ню Йорку, на яких грали дві оркестри „Амор-а" З. Савчука, не могли примістити всіх гостей, які, не вважаючи на перестороги при касі, що вільних місць при столах нема, не хотіли відмовити собі приємности — бути на тих Вечерницях. Атракцією цієї імпрези була знову презентація Дебютанток, молодих панночок, які вперше входили „у світ": це гарний звичай, введений в українському карнавалі вперше Вечерницями Червоної Калини та підхоплений і в інших містах. Запрезентовані були такі дебютантки:

1. Юта Білан, пластунка, Ню Йорк (Василь Янюк, пл.), 2. Оксана Бук, пл., Пассейк, Н. Дж. (Іван Клюфас, пл.), 3. Ляриса Цігаш, пл., Ню Йорк (Ігор Пришляк, пл.), 4. Оля Палюх, пл., Ню Йорк (Микола Сітницький, пл.-курінний), 5. Іванна Глушевська, пл., Спрінгфілд, Масс. (Остап Коссович), 6. Каміля Гук, пл., Ню Йорк (Олег Савків, пл.), 7. Оксана Галькевич, пл., Ню Йорк (Богдан Кобзар, пл.), 8. Зиновія Смішкевич, пл., Савт Орендж, Н. Дж. (Ігор Хомут, пл.), 9. Христина Мак, пл., Дітройт, Міш. (Юрій Бук), 10. Нана Делькевич, пл., Рочестер, Н. Й. (Орест Мишкевич), 11. Ярослава Сливка, пл., Асторія, Н. Й. (Павло Масний, пл.), 12. Дарія Куркчі, пл. (Михайло Стецький), 13. Леся Ткач, пл., Філядельфія, Па. (Мирон Копчинський, пл.), 14. Соня Яворів, пл., Ню Йорк (Юрій Петрик), 15. Христя Хитра, пл., Елізабет, Н. Дж., (Евген Данилишин, пл.), 16. Оля Папіш, пл., Сльотсбург, Н. Дж., (Петро Вірт), 17. Рома Бойчук, пл., Елізабет, Н. Дж. (Юрій Боднар), 18. Дзвінка Стефанишин, пл., Ню Йорк (Ярема Волосенко, пл.), 19. Марта Пищук, пл., Ню Йорк, (Роман Грицин, пл.), 20. Оксана Федків, пл., Ню Йорк, (Володимир Барабаш), 21. Ірина Постолюк, Сльотсбург, Н. Дж. (Юрій Стецюк, пл.), 22. Ярослава Натина, пл., Ню Йорк (Богдан Степаник), 23. Стефа Олійник, пл., Ню Йорк, (Андрій Штинда, пл.), 24. Адя Бойдуник, пл., Тінек, Н. Дж., (Святослав Новицький), 25. Надія Сіра, Бейон, Н. Дж., (Методій Кіста), 26. Таня Лютик, пл., Ню Йорк, (Ігор Котлярчук), 27. Світляна Черевко, Йонкерс, Н. Й., (Юрій Городиський), 28. Галя Король, пл. Ню Йорк, (Ігор Макарушка), 29. Марійка Цісик, пл.-курінна, Ню Йорк, (Ігор Хрон), 30. Оксана Бачинська, пл., Коговс, Н. Й., (Роман Никифорчук, пл.,), 31. Люба Шумило, пл., Ню Гейвен, Конн., (Юрій Пастернак, пл.).

На світлині, посередині, перед 33-ма дебютантками, позаду яких стоять їх „кавалери", сидять від ліва члени Комітету, найбільш заслужені для зорганізування цієї найбільшої до цього часу групи молодих панночок і юнаків: Ю. Лопатинський, пані Христина Навроцька, пані Мирослава Драган і інж. І. Вінтоняк. Презентацію дебютанток приймав президент Об'єднання б. вояків - українців д-р Володимир Галан. На Вечерницях були приявні президент УНР в екзилі д-р Степан Витвицький, генерали О. Загродський і А. Валійський, пані Анна Дмитерко-Ратич і з ними поважний гурт колишніх учасників наших визвольних змагань з рр. 1914-21. Однак поруч із ними на цих останніх Вечерницях Червоної Калини була велика кількість молоді: це й мета цих вечерниць, щоб втягати молодь у культурне товариське життя, сполучене з глибоким сантиментом до колишнього українського Війська. Майбутні Вечерниці „Червоної Калини" відбудуться 16-го лютого 1963 року, у великій залі „Мангеттен Сентер" при 34 вул. і 8-ій Евню, саме з уваги на висловлені численними гістьми бажання — мати більше простору.

День Української Державности в Кензас Сіті

Місцевий Відділ УКК в Кензас Сіті відсвяткував 44-ті Роковини Незалежности та Соборности України.

Цьогорічні Роковини 22-го Січня були дійсно великою подією в цьому місті, бо і мейор міста п. П. Мічун і губернатор стейту п. Джан Андерсон проклямували День Українськоі Незалежности в місті Кензас Сіті та в стейті Кензас. Підписання проклямацій відбулося в присутності голови місцевого Відділу УКК п. В. Музики.

Свято відбулося в приміщенні Української Залі, яка була гарно удекорована.

Два прапори, американський та синьо - жовтий український, гордо маячіли над домівкою.

Свято відкрив голова місцевого Відділу УКК п. В. Музика. Він підкреслив, що незважаючи на довгі десятиліття поневолення, Україна та український нарід ніколи не зречуться своїх надій на визволення та повну незалежність.

Головним промовцем був голова української громади в Ст. Джозеф, Мо., п. Іван Яким'як. Він розказав про історію нашої неньки України, її боротьбу за волю та самостійність. Промовець висловив надію, що Україна буде визволена.

Після реферату перечитано Декларації губернатора стейту та мейора міста.

В мистецькій частині разом з дорослими брали участь діти.

Вірші вдало деклямували Василько Воруцький та панночка Яким'як. Сольо на фортепіяні заграв Орест Музика.

Н. Н.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ коштує так мало! Брак забезпечення коштує так багато! Забезпечіться в Українськім Народнім Союзі!

Українська хроніка

● **Управа Бібліологічної комісії НТШ** влаштовує в суботу дня 14 квітня ц. р., о год. 6-ій веч. в залі НТШ при 302-304 Вест 13-а стріт Наукову конференцію з такою програмою: відкриття — голова бібліологічної комісії проф. д-р Василь Лев, „Мистецтво наших стародруків" — доповідь мґр. Дарії Горняткевич та „Мистецтво наших рукописів" — доповідь проф. Антона Малюци. Обидві доповіді будуть ілюстровані багатим матеріялом. Після конференції відбудуться сходини Мистецтвознавчої комісії НТШ для обговорення пляну праці.

● **Українська Вільна Академія Наук у ЗДА** влаштовує наукове засідання природничого відділу Академії з доповідями проф. Миколи Єфремова п. н. „Загадка евенкського (тунгуського) дива" та інж. Андрія Дерев'янка п. н. „Атом, радіяція і вплив її на людей". Засідання відбудеться в суботу 14 квітня 1962 року о год 7-ій веч. в будинку Академії (206 вест, 100 вул. Н. Й.).

● **„Жидівська трагедія в Бабиному Ярі"** буде предметом окремої конференції з участю гурту персонально запрошених українських і жидівських діячів, 15 квітня ц. р. о 3 по пол. в Українському Інституті Америки. Ініціятори зазначують в запрошенні, що такі українсько - жидівські сходини й дискусії приносять обопільну користь.

● **Союз Українських Хорів в Америці** (СУХА) просить подати, що кіш квітів на концерті філядельфійського Кобзаря в минулу неділю в Ню Йорку д-р О. Утриско і Мир. Кулинич вручили диригентові Антонові Рудницькому від СУХА.

● **Інж. Еміль Гузар**, колишній голова Дирекції Українського Народного Дому в Ню Йорку, був обраний теж разом з іншими на недільних загальних зборах уділовців УНДому до нової Дирекції на трирічний період.

Українська Літературно Мистецька Клюб
Ню Йорк, 149, 2-га Ев.

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю дня 13 квітня ц. р., в приміщенні Клюбу відбудеться доповідь голови Фотографічної секції ЛМКлюбу Софрона Федева на тему „Фотографія, як суцільний засіб друкарства". Доповідь буде ілюстрована. Початок о год. 8-ій веч.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
мойого Незабутнього
МУЖА
бл. п. Василя
ЗАГАЄВИЧА
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в ПОНЕДІЛОК, дня 16-го КВІТНЯ 1962 р.
в год. 8:30 ранку,
в українській католицькій церкві СВ. МАРІЇ
в МАЯМІ, Флорида.
ДРУЖИНА

Замість квітів на могилу
бл. п. СОФРОНА ФЕРЕНЦЕВИЧА
складають
на пластові табори в Німеччині — $24.00
СЕНЬЙОРИ і СТАРШІ ПЛАСТУНКИ і ПЛАСТУНИ
СТАНИЦІ в ДЖЕРЗІ СИТІ

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК
У США
НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ
ПРИРОДНИЧОГО ВІДДІЛУ АКАДЕМІЇ
ДОПОВІДІ:
проф. Микола Єфремов:
„ЗАГАДКА ЕВЕНКСЬКОГО (ТУНГУСЬКОГО) ДИВА"
інж. Андрій Дерев'янко:
„АТОМ, РАДІЯЦІЯ І ВПЛИВ ЇЇ НА ЛЮДЕЙ".
Засідання відбудеться
в СУБОТУ, 14-го КВІТНЯ 1962 р.
в год. 7:00 вечером
в будинку АКАДЕМІЇ (206 Вест 100 вул., Ню Йорк).
КЕРІВНИЦТВО ВІДДІЛУ

ПРОРВАЛИСЯ ЧЕРЕЗ СХІДНОБЕРЛІНСЬКИЙ „МУР ГАНЬБИ"



Східнонімецькі комуністичні прикордонники оглядають щілину, що її зробили два втікачі із східної Німеччини, пробиваючися важким вантажним автом через збудований комуністами мур між совєтською і французькою зонами Берліну. Розбиваючи мур, вони втекли далі вже пішки, не зважаючи на започатковане комуністичною охороною стріляння.

Ергард закликає західніх німців до ощадности і пожертв

Бонн. Людвіґ Ергард, західньо - німецький віце-канцлер і міністер народного господарства, виголосив через радіо й телевізію промову до німецького народу, докоряючи німцям за їх шкідливі для економіки краю навички, набуті в добі високого добробуту. Зокрема Ергард натаврував робітничі спілки за їх щораз нові вимоги підвищування винагороди, що породжує спіралю цін і платень та погрожує інфляцією. Людвіґ Ергард, якого звуть батьком німецького господарського „чуда", заповів боротьбу уряду проти тих всіх нездорових, на його думку, явищ. Він апелював до зречення західньонімецьких громадян, навіть цілих верств народу, з тих різних вигод і привілеїв, що вони ними користуються, та жадав зміни пляну різних західньо - німецьких промислових закладів, напр., будівельного промислу. Ергард є рішуче проти штучного „підкручування" будівельної акції в Західній Німеччині та, зокрема, проти будування неекономічних люксусових будинків. Ця промова Ергарда викликала в Західній Німеччині дуже голосний і загал для нього неприхильний відгук. Особливо обурюються соціялістичні керівники робітничих спілок. Ергард заявив, потім, що він зумисне хотів „потрясти" громадянством. Різні політики закидають йому, що він покористувався для своїх заввааг радіо Уі телевізією, а не парляментарною трибуною. Людвіґ Ергард є найповажнішим кандидатом на наступника Конрада Аденауера на становищі канцлера Німеччини.

Большевики вперше виявляють мартирологію балтійських самостійників

Москва. — Вперше в історії совєтської преси — „Ізвєстія" з 8 квітня ц. р. принесли на повній одній сторінці листа колишнього міністра закордонних справ незалежної демократичної Латвії, Вільгельмса Мунтерса, з описом мартирології, що її пережив він і тисячі інших балтійців після приходу туди большевицьких військ. Сам Мунтерс, залишившись в Латвії, був негайно арештований і засуджений на 25 років в'язниці, чи пак важких робіт на засланні, з чого перевів там 13 років. Терор в балтійських країнах, після окупування їх большевиками в 1940 році, і потім, після відвороту німців поновного окупування та анектування в 1944 р., приписується в тому нібито листі Мунтерса шефові тайної поліції за Сталіна, Лаврентієві Берії, що його післясталінська кремлінська кліка розстріляла в 1953 році. Взагалі ж правління терору в балтійських країнах приписується виключно політиці Сталіна і листа Мунтерса вважають за засіб в антисталінській кампанії Хрущова. Мунтерс запевняє, що маса балтійців, що втекли за кордон, зробили це не так з ідеологічної ворожости супроти комунізму, як зі страху перед „большевиками". Мунтерс — згідно з очевидними „коректурами" його рукопису большевицькими цензорами — прославляє хрущовський період десталінізації, в якому всі колишні депортовані балтійці нібито вже вернулися до дому. Мунтерс живе тепер в Ризі і працює, як російсько - лотишський перекладач.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ в щоденнику „СВОБОДА"

1 інч	через одну шпальту за культурні імпрези (академії, посмертні згадки, розшуки, подяки) ..	$2.00
1 інч	через одну шпальту за бизнесові оголошення (забави, бенкети, банки, продаж домів і т. п.)	$3.00
1 інч	через одну шпальту за політичні оголошення (виборчі кампанії)	$4.00

НЕ ЗАПАЛЮЙМО УКРАЇНІ СВІЧКУ

(Продовження зі стор. 2-ої)

раїнську справу реалістичніше, недавно сказав мені влучно таке: „Парадоксально, що у своєму гимні українські самостійники співають 'Ще не вмерла Україна', а у своїх виданнях переважно світять свічки Україні, як на похороні". Я відповів йому, що найчастіше ті свічки є запаленими з обох кінців одразу — чи то через перебільшений пропагандивний ентузіязм, чи то з непорозуміння й незнання фактів, але на фактах ті свічки не стоять, бо й не можна їх так поставити. Все це й пригадалося мені, коли я читав статтю „абв.", бо вона є типовою такою свічкою, запаленою з двох кінців.

У дійсності ж свічок Україна не потребує, бо вона ще ні трохи не вмерла. Про те саме переселення українців з України можна навести безліч інших фактів. Поперше, в дійсності виїжджає з України до Казахстану і в Сибір не більше, як пересічно 75 - 100 тисяч осіб на рік. Подруге, 40-50% з цих переселенців повертається скоро назад, бо не витримує життя на чужині. Потретє, далеко не всі й далеко не швидко перестають ті переселенці, що залишаються на Сибірі, бути українцями.

Так само об'єктивно можна і треба оцінювати й інші факти. Коли ,наприклад, іде мова про факт збільшення ваги росіян серед населення УССР після війни, то ця ж статистика ще не говорить, що то українці асимілюються й стають росіянами. Нічого подібного, все це пояснюється простіше. За період війни Україна втратила 15% свого населення. Значну частину цих втрат становили, зокрема, різні фахові й промислові кадри, яких і перед війною, після доби терору, не було багато. Для відбудови української економіки після війни Москва послала на Україну велику кількість російських кадрів, і це коштом їх та коштом російського населення Криму й зросла питома вага росіян в УССР.

Також коли йде про русифікацію українських міст та шкільництва й видавництва, слід мати на увазі, що вона не є тепер ні трохи більшою, ніж була раніше, за винятком лише періоду скрипниківської українізації. Отже й тут ніякого такого поступу Москва ще не має. Про вплив російської мови на українську треба теж мати на увазі, що, як це ствердив недавно найвидатніший совєтський авторитет в галузі російської мови, академик В. Віноградов, ці факти „детально й конкретно ще не вивчені" (див. газету „Литература и Жизнь", 13-го грудня 1961 р.).

Отже, правду про українську дійсність не слід ні для себе, ні для інших ані перечорнювати, ані прикрашувати. Треба бачити її й показувати іншим збалянсовано, об'єктивно, з усіх боків. Ясна річ, я не закликаю до того, щоб еміграція впала в іншу крайність і почала писати про зріст націоналізму на Україні тощо, называючи при цьому імена письменників, учених, політичних діячів, як то дехто робив у 30-их роках і тим давав сталінським енкаведистам матеріял для терору. Цього треба уникати,бо ґарантій проти відновлення терору в СССР ще не має ніяких. Але абстрактно вказувати на деякі явища, наводити числа і факти без називання імен можна і треба!

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 14-го КВІТНЯ 1962:

ЧЕСТЕР, Па. — Місячні Збори Т-ва ім. Т Шевченка, Від. 156, в год. 7:30 веч. Просимо всіх членів прибути. — В. Новак, секр.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. — Місячні бори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 64, в год. 7:30 веч., у Вінярського. Просимо всіх членів прибути на Збори. — Іван Бурний, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Побір вкладок Т-ва „Дністер", Відд. 430, в Укр. Клюбі при 23-ій і Брави вул., в год. від 7-9 вечером і в неділю, 15-го квітня ц. р., в Укр. Клюбі, при 847 Н. Френклін вул. — О. Вакай.

ШИКАГО, Ілл. — Місячні Збори Б-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 220, в год. 7:30 веч., в парохіяльні йзалі, при 4952 С. Полайна вул. — Гр. Гарасим, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Звичайні Місячні Збори Т-ва „Мир", Відд. 324, в год. 7:00 вечером. Просимо прибути і вирівняти членські вкладки до УНСоюзу. — І. Струк, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Місячні збори Б-ва св. Івана Хрестителя, Відд. 270, о год. 8:00 веч. в УНДомі при 92-96 Оакленд Ав. і Фліт стр. — Ф. Савчук, рек. секр.

АСТОРІЯ, Л. Ай., Н. Й. — Місячні збори Б-ва св. о. Миколая, Відд. 5, о год. 7:00 веч. в церковній залі. На зборах — звіти Контрольної Комісії і інші важливі справи. — І. Сидор, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Квартальні збори Б-ва св. Володимира, Відд. 130, о год. 8:00 веч. в приміщенні Українських Католицьких Ветеранів при 33 Іст 7 вул. На порядку нарад багато важливих справ. — І Малець, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Відд. 204 о год. 7:00 веч. в залі УНДому при 140 Друга Евню, заля 25. — В. Гасій, секр.

ОМАГА, Небраска — Квартальні збори Т-ва „Згода", Відд. 354, о год. 7:00 веч. у Громадській домівці. Важливі справи до полагодження. — Д. Війтик, секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва ім. Грушевського, Відд. 219, о год. 7:00 в церковній залі при 675 Савт 19 вул. — М. Т. Юров, секр.

ДІТРОЙТ, Миш. — Місячні збори Т-ва „Згода", Відд. 20 о год. 4:30 по пол. в залі Українського Демократичного Клюбу при 2376 Гравлінґ вул. — Йосиф Косій, секр.

Короткі вістки

● **Австрійський** канцлер Альфонс Ґорбах прийняв запрошення від американського президента Кеннеді прибути з офіційною візитою до Вашинґтону 3 травня ц. р. Для Австрії найважливішою актуальною справою є прийняття її до Спільного Господарського Ринку — без ніяких з її боку політичних зобов'язань, які існують для теперішніх шістьох західньо - европейських членських держав того економічного бльоку. ЗДА є також проти спеціяльного упривілейовування невтральних европейських держав Австрії, Швеції і Швайцарії.

● **На Цейльоні** відкликано частину поліційних розпорядків, існуючих від квітня минулого року, згідно з якими м. і. заборонено було всякі маніфестації і релігійні процесії, збори і свободу преси. У цейльонських в'язницях є ще багато політичних противників теперішнього уряду пані Бандаранайке, дружини вбитого кол. прем'єра.

● **У Британії**, внаслідку звідомлення спеціяльної державної комісії під проводом лорда Джона Радкліффа про зріст комуністичної інфільтрації в робітничому русі й інших установах та організаціях, буде скріплена акція проти комуністів. Однак англійська преса виступає проти того, щоб настала антикомуністична „гістерія".

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ТАРЗАН, ч. 4821. П'ють отруту . . .





— Я роблю тест, щоб викрити наших ворогів — зловісно крякав Собіто. — І не тільки оскаржені мають випити напій . . .

— Але і я також братиму участь . . . Бо невинному нічого не може статися.

— Ми мусітимемо погодитися, — шепнув похмуро Тарзан. Бо інакше ми призналися до вини.